

VIABUNDUS- HANKE

LISÄTYÖKALUJA
PAIKKATIETOASIAANTUNTIJOILLE
SEKÄ KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN
PARISSA TYÖSKENTELEVILLE

Kuva 1: St Nicholas saves a ship in a storm (Agnolo Gaddi, ca. 1393-1396)

Kuva 2: The Schenkenschans situated between the Waal and the Rhine on a map with the situation around 1635 made by J.J. Schot, 1649, Atlas van Loon.

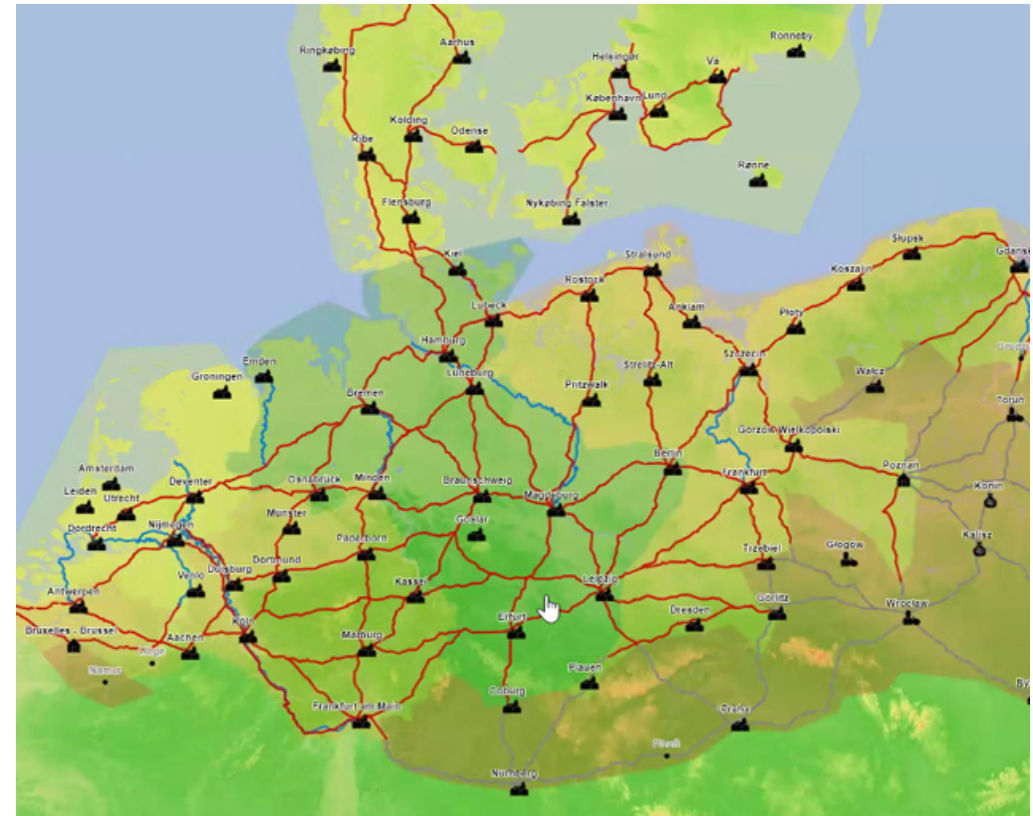
VIABUNDUS- HANKKEESTA LYHYESTI

- Hanke on osa eurooppalaista Viabundus-projektia.
- Viabundus Suomi-projektin tavoitteena on koota Suomen alueen myöhäiskeskiajan ja uuden ajan alun liikennereittejä koskeva historiallinen paikkatieto yhtenäiseksi tietokannaksi, luoda niitä koskeva karttaliittymän ja tuoda molemmat avoimena julkaisuna julkiseen käyttöön.
- Liikennereitit kerätään vuosilta 1350-1650.
- Hankkeen rahoittajana on Koneen säätiö ja hankekonsortion muodostavat Tampereen ja Turun yliopistolla toimivat tutkija-asiantuntijat.

KUINKA KESKIAIKAISISTA TIELINJAUKSISTA HAETTIIN TIETOA ENNEN VIABUNDUS-HANKETTA?

- Ennen Viabundus-hanketta, Suomen keskiaikaisista tielinjauksista ei ollut paikkatietomuotoista tietokantaa
- Asiantuntijat ovat käyttäneet aiemmin karttatietojen etsimiseen mm. seuraavia sivustoja:
- KIOSKI ja PAKKI (vastuumuseot, paikkakunnasta riippuen)
- Kyppi.fi (Museovirasto)
- Paikkakuntien karttapalvelut, **Paikkatietoikkuna** tai vastaavat (näissä harvemmin tiedot ulottuvat keskiaikaan saakka).
- Vanhat kartat (yksityishenkilön ylläpitämä) ja Vanhat painetut kartat (Maanmittauslaitos) ja muut yksityishenkilöiden ylläpitämät palvelut
- Maakunta- ja vastuumuseoiden inventointiarkistot (usein paperisina)

-
- Jatkossa asiantuntijoiden ei tarvitse käyttää niin paljon aikaa karttatietojen etsimiseen ja karttatiedon löytäminen on huomattavasti helpompaa!
  - Viabundus-hankkeessa on jo kartoitettu Pohjois-Euroopan alueilta tiekartastoja ja paikkatietopalvelua pääsee testaamaan osoitteessa:
  - <https://www.landesgeschichte.uni-goettingen.de/handelsstrassen/map.php?lat=61.763855003409475&lon=31.442871093750004&z=6>

Kuva 3: Viabundus-karttanäkymä. <https://www.landesgeschichte.uni-goettingen.de/roads/viabundus/wp-content/uploads/2022/09/maartje3.jpg>

HGIS-KÄSITE JA VIABUNDUS-HANKE

- Yksi Viabundus-hankkeen tavoitteista oli myös vahvistaa historiallisen, humanistisen ja kokemuksellisen paikkatiedon tunnettavuutta.
- Humanistisesta ja historiallisesta paikkatiedosta käytetään yleensä termiä HGIS ja kokemuksellisesta paikkatiedosta termiä Experiential GIS.
- HGIS ja Experiential GIS kokoaa paikkatietomuotoon tietoa humanististen alojen tutkimuskohteisiin liittyen. Tutkimuskohteena voi olla mm. paikkamuistot, maisema, rakennettu ympäristö ja tilakäytännöt.
- Viabundus-hankkeessa on tavoitteena lisätä myös paikkatietomuotoista kokemuksellista tietoa käyttöjärjestelmään.
- Hankkeella on myös tavoitteena saada Paikkatietoikkunaan oma karttatasonsa, joka on yksi eniten käytetyimmistä paikkatietosovelluksista Suomessa.

LÄHTEET:

- <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/viabundus-suomi-1350-1650-suomen-keskiajan-ja-uuden-ajan-alun-liikennereittien-avoin>
- <https://www.landesgeschichte.uni-goettingen.de/roads/viabundus/martje2/>
- Jaakkola, Virtanen, Seesmeri, Raike: *Humanistinen ja kokemuksellinen paikkatieto – Esiselvitysraportti*, toim. Maunu Häyrynen. Pori 2022.
- Kuvälähteet merkitty kuvateksteihin.

Kuva 4: View of Hann. Münden by Franz Hogenberg (1584). The town was an important staple market, where commodities were transhipped between vessels sailing on the Weser, Fulda and Werra rivers.